

respekt for **dyrenes** behov

■ viden om økologi og husdyrvelfærd

husdyrvelfærd

ØKOLOGISK LANDSFORENING

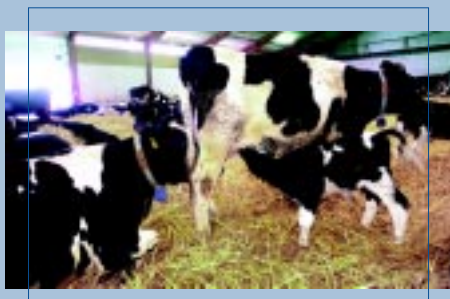
■ ØKOLOGI ER UDVIKLING

Husdyrene skal have forhold, der er i overensstemmelse med deres naturlige adfærd og behov. Det er en af de grundlæggende idéer i økologisk landbrug.

De økologiske landmænds måde at gøre tingene på og de økologiske regler bliver til stadighed udviklet ud fra ønsket om et landbrug i harmoni med naturens betingelser.

Det betyder blandt andet, at regler og praksis jævnligt ændres i retning af stadig større velfærd for dyrene.

Den økologiske måde at holde forskellige slags dyr på er altså ikke lagt fast én gang for alle. Tværtimod bliver regler og rutiner ændret i takt med, at der bliver samlet flere erfaringer og høstet ny viden.

■ DET BEGYNDER MED RACEN

Allerede ved udvælgelsen af dyr tænker den økologiske landmand på dyrevelfærd. Reglerne forbyder udtrykkeligt brug af racer, der er kendt for at have problemer.

For eksempel må en økologisk landmand ikke anvende Belgisk Blåhvidt kvæg. Denne race har ofte problemer med at kælte (føde) naturligt uden kejsersnit, fordi den er fremavlet uden hensyn til den del af sundheden.

Ligeledes må en økologisk kyllingeavler ikke anvende de hurtigtvoksende racer, der er almindelige i konventionel produktion af slagtefjerkræ. Deres krop vokser nemlig så hurtigt, at benene ofte ikke kan bære dem i den sidste del af deres liv.

■ GOD PLADS I STALDEN

Økologi-reglerne indeholder et sæt generelle krav til stalde og udendørsarealer til økologiske dyr af enhver slags. Et uddrag af de generelle krav er

- De naturlige bevægelsesmønstre skal tilgodeses
- Alle dyr skal have adgang til daglig motion, det vil sige mulighed for at gå og løbe, året rundt
- Indendørs liggearealer skal være velforsynede med ren og tør strøelse, for eksempel halm
- Der skal være frisk luft og dagslys i stalden
- Både indendørs og udendørs skal dyrene have mulighed for at foretage hud-/fjerpleje

Ud over de generelle krav er der mange regler for de forskellige dyrearter. En lille del af dem er

- Økologiske kalve må ikke sælges som tremmekalve til udlandet
- Kalve skal have dækket deres suttebehov
- Køer, store kalve, søer og pattegrise skal være på græs mindst 150 dage i sommerhalvåret
- En so skal have sine grise hos sig, til de er mindst syv uger gamle
- Slagtesvin skal året rundt have fri adgang til en udendørs løbegård med halm eller grovfoder til at rode i
- Høns og andet fjerkræ over seks uger skal have fri adgang til en hønsegård i dagtimerne
- Indendørs skal der være mindst en sjettedel kvadratmeter pr. høne
- Udendørs skal der være mindst fire kvadratmeter pr. høne

■ SUNDT FODER

Grovfoder er vigtigt for dyrenes velfærd. Derfor skal alle økologiske dyr have adgang til grovfoder året rundt.

Det giver deres mave noget at arbejde med og er med til at forebygge sygdomme. Desuden er grovfoderet vigtigt for, at dyrene kan få opfyldt deres naturlige behov for beskæftigelse; det vil sige at søge efter føde og at æde.

Grovfoder indeholder ikke så megen energi pr. kg som kraftfoder. Derfor er det ikke så effektivt til at få dyret til at vokse hurtigt og for køernes vedkommende give meget mælk.

Grovfoder kan eksempelvis være

- Græs og andre friske grønne planter
- Hø
- Ensilage (grøntfoder som er konserveret ved en form for gæring)
- Gulerødder, roer og andre rodfrugter

■ NEJ TIL INDGREB

Det er generelt ikke tilladt at foretage rutinemæssige operative indgreb på økologiske dyr. Det betyder blandt andet, at økologiske grise ikke får klippet halen af og ikke får klippet deres tænder.

Økologiske høns er også de eneste høns, hvor det ikke er tilladt at klippe eller slibe spidsen af næbbet. Hønsene bruger spidsen, når de søger efter føde. Men de kan også bruge den til at hakke hinanden. Det må den økologiske landmand forhindre på anden vis; for eksempel ved at holde en fredelig race og give hønsene gode muligheder for at lede efter føde og beskæftige sig på anden vis.

Enkelte indgreb er dog tilladt. Det er for eksempel tilladt at kastrere hangrise, for at kødet ikke skal lugte af orne. Det er også tilladt at sætte ring i næsen på søerne, for at de ikke skal ødelægge græsmarken. Nogle økologiske svineavlere benytter sig af disse muligheder, andre gør ikke.

■ EN MILD SIDSTE DAG

Også når den dag kommer, hvor et økologisk dyr skal slagtes, skal der tages hensyn til velfærden. Blandt andet siger reglerne at

- Transporttiden skal være under otte timer
- Dyr, der ikke er vænnet til at være bundet, må ikke bindes på transportvognen
- Svin og kvæg må ikke drives frem med elektriske stave, når de læsses på og af transportvognen
- Under opstaldning på slagteriet skal svin have adgang til vand. De skal slagtes samme dag, de er leveret

HER KAN DU FÅ MERE AT VIDE

Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion. Hæfte udgivet af Plantedirektoratet, august 2000. Indeholder de statslige økologi-regler.

Plantedirektoratet:
www.plantedir.dk

Oplysningstjenesten Alt Om Økologi:
www.alt-om-okologi.dk

ØKOLOGISK LANDSFORENING
Frederiksgade 72 • 8000 Århus C
Tlf. 87 32 27 00
www.okologi.dk

Udgivet af Økologisk Landsforening med støtte fra Direktoratet for Fødevarerhverv • Layout: ph7 kommunikation 86 76 04 16 • Foto: S. 1, 2ø: Søren Holm/Chili; S. 3: Michael Lange/Chili; S. 2n: Claus Haagensen/Chili; S. 2h: Peder Hovgaard; S. 4: Ulrik T. Skaftø. • Tryk: Phønix-Trykkeriet A/S. Trykt på 100% genbrugspapir. Denne tryksag er svanemærket.